שער מאמרי רז"ל — מסכת סנהדרין

מא' פ"ג דכ"ו ע"א וז"ל הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר א"ר טלטולה דגברא קשה מדאתתא כו' הנה נת' אצלינו כי המוחין דז"א נעשי' ע"י זווג או"א ואז מתעכבין בבחי' עיבור בבטן אמם זמן מה ומשם יוצאים ומתלבשים תוך נה"י דאי' ואח"כ נכנסים תוך ז"א נמצא כי שני טלטולין יש אל המוחין (ע"ד) של ז"א כי תחי' נכנסי' תוך נה"י דאי' ואח"כ טלטול שני כשנכנס' תוך ז"א אמנם טלטול של הנוק' דז"א אינו רק פעם א' כי כשיוצאי' מז"א תיכף נכנסי' תוך הנקבה לפי שהמוחין של הנוק' אינם באי' אלא מן האר' המוחין דז"א בלבד ונמצא כי אלו המוחין של הנוק' כל זמן היותם תוך ז"א נק' מוחין דז"א אבל אחר צאתם מתוך ז"א וילך לנקבה נק' על שמה מוחין דנקבה והנה כי מה שיוצאים מן הז"א אינם נחים בשום מקום רק בנוק' עצמה וזהו ענין טלטולה דגברא קשה מדאתתא כי טלטוליו כפולים משל הנקבה:

פירוש שני והוא יותר נכון והוא כי בחי' מוחין דיעקב לגבי מוחין דרחל והוא כי נודע שהמוחין של אבא שבז"א אינם לצורך ז"א עצמו אלא לצורך יעקב כנודע ואעפ"י שבמוחין של רחל אמרנו שכ"ז היותם בז"א נק' ע"ש ז"א ומפני שהמוחין של אי' עיקרם של ז"א אלא שהארתם לרחל משא"כ במוחין דאבא כי כל עצמם אינם אלא ליעקב כנז' ונמצא כי יש אל המוחין של יעקב ב' טלטולין הא' הוא כניסתם בז"א והב' כניסתם אח"כ ביעקב אבל המוחין דרחל אין להם רק טלטול אחד והנה ב' פירושים אלו נרמזו במלת טלטל' גבר כי יש בו פעמים טל טל. במלת טלטלה לרמוז על הב' טלטולים של הגבר כנז'. ועתה צריך אני לבאר ג' פעמים ט"ל שיהיה בזו"ן ואלו הם. הא' הוא שם יה"ו במלוי אלפי"ן בגי' ט"ל. הב' הוא ט"ל אותיות שיש בד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. הג' הוא ט"ל אותיות שיש בשם אהי"ה דהיהי"ן בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלויו אבל אני מסופק איך שמעתי מי הם של הזכר ומי הם של הנקבה ואפשר לומר כי השני הראשונים הם זכרים לפי שהם הויו"ת והט"ל של אהי"ה הוא של הנקבה אבל הנלע"ד יותר הוא כי הט"ל של הד' הויו"ת הוא בנקבות לפי שכלם הם נכללים בהוי"ה אחרונה שהיא ב"ן שהיא בנוקבא כמבו' אצלינו במלת ש"ם של שמ"ע אבל הב' של יה"ו ושל אהי"ה הם זכרים כי חשבונם שוה בגי' כ"א כ"א ועו' כי שניהם באי' והם בחי' המוחין דאי' שנכנס בז"א וכן נלע"ד ששמעתי סעד לזה בתיבת מטלטלה גבר כי יש בו אותיות ט"ל ט"ל ה' כי ב' טלים הם הא' הוא טל ממש הנודע שהוא של ג' אותיות הראשונות של ההוי"ה שהם יה"ו והב' הוא ט"ל של ה' האחרונה של ההוי"ה והוא ט"ל אותיות של אהי"ה דהיהי"ן כנודע כי ד' אותיות של אהי"ה פשוט הוא כולל ד' שמות אהי"ה ממולאים הב' ביודי"ן וא' באלפי"ן והא' בהיהי"ן והנה אותו של ההי"ן היא באות ה' אחרונה של אהי"ה הפשוט כדוגמת הוי"ה דב"ן שהיא בה' אחרונה של הוי"ה וזו היא הנק' ט"ל ה"א תתאה גם יהיה פירושו של ט"ל ה' ר"ל ע"ל של מלוי ההי"ן:

מא' שם פ"ח דס"ט ע"ב וז"ל וכי עבד בצלאל משכן בר כמה הוי בר תליסר כו' אשתכח דכל חד וחד בתמני אוליד וקשה כי נודע שאין המוחין דז"א נגמרים עד תשלום י"ג שנים ויום אחד ואין הולדה בשבעה שאין המוחין נגמרים אבל (ד"ש דף ו' ע"א) הסוד ההוא כי בצלאל היה מעולם העליון הנק' א"א:

מא' שם פי"א דף צ' ע"א וז"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר ועמך כלם צדיקים וגו' צריך לדעת כי לפעמים אחז"ל עה"ב ולפעמים (דף ח' ע"א) אמרו לעת"ל. דע כי ב' בחי' אלו הם באי' עלאה כנז' בזוהר כי אי' נק' עלמא עילאה ועלמא דאתי אבל נודע כי אי' נחלקת לב' בחי' בינה ותבונה והנה בזמן הזה המוחין דז"א הם מן התבונה ולכן התבונה נק' עה"ב לשון הווה כי הנקבה נק' עולם כנודע בסוד מן העולם ועד העולם תרין נוקבין והתבונה נק' עולם שמתעלם ומתלבש ובא תמידי בכחי' מוחין תוך ז"א ואל זה רמזו בס' הבהיר שאלו תלמידיו כו' מאי עה"ב א"ל עולם שכבר בא ר"ל שבזמן ההוא כבר בא ונכנס בסוד מוחין דז"א וכן תרגומו של עה"ב הוא עלמא דאתי ר"ל דתדיר אתי ונמשך בז"א אבל בינה נקר' לעת"ל לפי שאין ז"א לוקח עתה מוחין עילאין מצד הבינה עד לעת"ל כי אז יגדל מעלת הז"א ויהיו לו מוחין עליונים יותר מן הבינה עילאה:

אמר שמואל עוד מצאתי בשער הגלגולים שכתב מורי זלה"ה עוד ב' דרושים על ביאור המשנה הזאת ואעפ"י שהם מקושרים עם הדרושי' ההם אמרתי אני אל לבי שיותר הם מקושרים במקום הזה כאשר עיניך תחזנה מישרים. הדרוש הא' הוא זה וז"ל והנה אחר שדברנו בעונש נשמות הרשעים נדבר קצת בשכר נשמות הצדיקי' ובזה ית' חלוק אחד שמצינו בדברי רז"ל מאמרים שונים בדבריהם כי פעמים נזכרו פלוני יש לו חלק לעה"ב או בן העה"ב או הרי הוא מזומן לעה"ב וזה הוא פרטם:

דע כי אחר פטירת נשמת הצדיק מן העה"ז אם אינו בר עונשין כי הוא צדיק גמור הנה יש בהם ג' כתות כת א' היא שבאותה שעה עצמה שנפטרים מן העולם וגם אחר פטירתם תמיד הם עולים בסוד מ"ן עילאין בסוד אי' עילאה בינה הנק' ע"ה כנודע ושם מעורר הזווג העליון ההוא ומזדווג או"א וכת זו נק' בני העה"ב פירוש כי כמו הז"א הנק' בן אי' עילאה הוא לבדו עולה בסוד מ"ן עד או"א ומזווגם כן הצדיק הזה נק' בן עוה"ב שהיא אימא עילאה והוא לבדו גורם הזווג העליון ההוא. כת ב' הגרועה מכת א' והוא כי יש צדיק שאינו כדאי הוא לבדו לעלות ולעורר זווג או"א אבל צריך שיצטר' ויתחבר עם נשמת צדיק א' עליון ממנו ובאמצעותו יעורר הזווג ההוא העליון ועל כיוצא באלו ארז"ל כל ישראל יש להם חלק לעה"ב כי כל ישראל הכשרים אעפ"י שאינם מן הצדיקים גמורים יש להם חלק מעט בהצטרפם עם שאר

הנשמות לעלות עד זווג העה"ב העליון אבל אינם הם לבדם בני העה"ב כבן בית העולה לבית אביו יחידי בלי שום שתוף אחר עמו שיעלהו אצלו. כת ג' גדולה מב' כתות הנז' ועל אלו נאמר מזומן לחיי העה"ב והענין הוא כי זה מדבר לעוה"ב ע"קרי שאינו אחר פטירת האדם אלא מדבר לעת"ל שאז כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה כו' והענין הוא כי אז יחזרו או"א פעם אחרת לעלות בסוד העבור בתוך א"א כמו שהיה בעת בריאת העולם ונודע כי כל חזרת העבור הוא לחדש מוחין שלהם ועי"כ יהי' בהם כח להגדיל אור הלבנ' כאור החמ' שהם זו"ן והנה המוחין ההם נק' חיי העוה"ב כי הם החיות שלהם כנודע כי המוחין נק' חיי המלך בסוד מ"ש רז"ל המניח תפלין מאריך ימים שנא' ה' עליהם יחיו כי הם החיים הנמשכים אל העוה"ב שהיא אימא ולכן מי שיהיה אז כדאי והגון לעלות בסוד מ"ן למעלה (ע"ב) בא"א לעורר הזווג העליון שבא"א לצורך עבור המוחין של או"א עליו נאמר שהוא מזומן לחיי עוה"ב ובזה תבין ענין שמואל הנביא ע"ה שאמר למה הרגזתני לעלות אותי שנתיירא מיום הדין הגדול לעת"ל שאף עפ"י שכבר ידע שהוא מבני העה"ב כנז' עדיין היה מסופק אם היה כדאי להיות מן המוזמנים לעה"ב. עוד יש כת ד' והם אותם המפורשים במשנה זו ואלו שאין להם חלק לעוה"ב ג' מלכים וד' הדיוטות כו' כי אלו אעפ"י שיסבלו עונשם אינם אפי' מהכת הב' היותר גרועה שהיא אשר יש להם חלק לעה"ב אחר פטירתם בסיוע נשמות אחרים כי אלו אינם עולים כלל לעוה"ב לעורר מ"ן בזווג או"א אמנם נשארים למטה בסוד מ"ן שבמלכות נוקבא דז"א ולא יותר:

הדרוש הב' הוא זה וז"ל דע כי הצדיק עושה זווג (ד"ש ע"ב) למעלה בהיותו בחייו בעה"ז ואף כי אחרי מותו ופטירתו אבל כל אחד עושה כפי כחו וכח מעשיו ובזה יתבארו כמה מאמרים האחד אומר כל ישראל יש להם חלק לעה"ב הב' אומר ה"ז מזומן לחיי העה"ב. הג' אומר מובטח לו שהוא ן' העה"ב והענין הוא כי יש צדיק שבהיותו בעה"ז גורם ועושה זווג העליון של או"א והזווג הזה אי אפשר לעשות אלא ע"י מסירת נפשו על קדוש השם כמו עשרה הרוגי מלכות שנהרגו בפועל על קדוש השם או ע"י מסירת נפשו בכח ולא בפועל בעת ק"ש בפסוק שמע ישראל כמבואר אצלינו והנה מ"ש כל ישראל יש להם חלק לעה"ב הוא כללות כל נשמות ישראל דרך כלל שעושים זווג עליון של או"א הנז' הנק' עוה"ב וזו היא מדרג' תחתונה בענין זווג הזה:

עוד יש מדריגה יותר עליונה ועליה נאמר הרי זה מזומן לחיי העה"ב והוא ענין זווג או"א לעת"ל אחר שיבנה ב"ה בע"ה כי אז נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' כי אז יתעלו זו"ן בעילוי למרץ לאין קץ ומי יוכל אז לעשות זווג עליון של או"א בהיותם בתכלית העלוי הנפלא אשר ע"ז הוה מתיירא שמואל הנביא ע"ה באומרו למה הרגזתני כו' ארז"ל כי חשב שהיה אז יום הדין הגדול לעתיד אשר מי ומי יזכה אל הזווג ההוא והיה ירא פן ח"ו לא יהיה מהראויים ומי שיזכה אז אל הזווג העליון ההוא באלף שביעי נאמר עליו שהוא מזומן לחיי העה"ב וזהו מה שיצתה בת קול ואמרה אשריך ר' עקיב' שאתה מזומן לחיי העה"ב (אמר שמואל צ"ע דקשיין אהדדי שבמאמר הזה כתב עוד מדריגה גדולה מכלם והוא שנאמר בו מובטח לו שהוא ן' העה"ב ובמאמר הקודם כתב וז"ל הכת הג' הגדולה מכלם מב' כתות הנז' ועל אלו נאמר מזומן לחיי העה"ב ופליגי אהדדי ואין בידי להכריע):

עוד מדריגה גדולה מכולם והוא מי שנאמר בו מובטח לו שהוא בן העה"ב והוא מי שהוא לבדו יכול לעשות הזווג העליון של או"א ונק' בן העה"ב והבן זה וזו היא מדריג' אותם ד' שמתו בעטיו של נחש כי השלימו עצמם בעה"ז לגמרי וכעין בניהו ן' יהוידע וחביריו וז"ס שנק' כך והענין הוא כי הוא אותיות ב"ן יה"ו ר"ל בן העה"ב גם יהוידע הוא אותיות י"ה ידע מלשון (ע"ג) וידע אלקנה את חנה והנה י"ה הם או"א ונק' איש חי לרמוז כי בחייו בעה"ז עשה הזווג הזה עליון והכה את הארי סוד רי"ו ביום השלג כבר נת' במ"א ענין שלג. אמר שמואל עוד נת' סוד שם בניהו בדרוש הגלגולים וע"ש:

שם בגמ' פי"א דצ"ז ע"א א"ר קטינא שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב שנ' ונשגב ה' לבדו ביום ההוא אביי אמר תרי חרוב שנא' יחיינו מיומים וביום הג' יקימנו ונחיה לפניו. הנה ז"א נק' עולם להיותו בחי' ו"ק והנה ז"א הוא הוי"ה דאלפי"ן דמ"ה ובאחוריו ב' נשים לאה ורחל וז"א מזדווג עם שתיהם וא"כ בהכרח שגם הוא יתחלק לב' בחי' האחת היא מן הראש עד החזה ושם בשליש עליון של הת"ת יש בו בחי' יסוד המזדווג עם לאה ומן החזה ולמטה בחינה ב' ובה היסוד דז"א שבו מזדווג עם רחל ולכן כל בחינה מהם היא הוי"ה אחד דאלפין דמ"ה וב' פעמים מ"ה הם צ' דצלם שהוא בחי' ז"א שיש בו הויו"ת דמ"ה ושניהם גמי' מלך והם באופן זה כי בחב"ד הם ג' אותיות יה"ו ובשליש עליון דת"ת המכוסה עד החזה אות ה' תתאה הרי שם אחד של מ"ה וגם בנה"י שבו הם ג' אותיות יה"ו ובעטרת היסוד ה' תתאה הרי מ"ה ב'. והנה בשתי הויו"ת דמ"ה יש ששה אלפין וזהו שיתא אלפי שני הוי עלמא בבחי' הפנים של מ"ה. גם אפשר לפרשו בבחינת האחוריים של שם מ"ה דאלפי"ן העולה ק"ל שיש בו שיתא אלפי שנה ג"כ ועליהם נאמר שיתא אלפי שני הוי עלמא. פי' ג' והוא בלאה ורחל הנק' עולם כמבואר בס"ה פ' ויחי על פסוק מן העולם ועד העולם והנה כל עולם מאלו הוא ששת אלפים שנה באופן זה כי הנה נודע שהנקבה היא האחוריים של הזכר והנה הזכר יש לו הפנים של הוי"ה דמ"ה והנקבה היא האחוריים שהם בגמ' ק"ל וכיון שיש בזכר ב' הויו"ת דמ"ה הנה יש אחוריים דמ"ה העליון בלאה ובה ששה אלפי"ן ואחוריים דמ"ה הב' ברחל ובה ששה אלפי"ן אחרים ואמנם הוסיף לומר וחד חרוב הוא לפי שבשם הוי"ה דע"ב יש בה ארבעה יודין במלוי ד' אותיות הפשוטות אבל בהוי"ה דמ"ה אין אלפין אלא בג' אותיות האחרונות ולא בראשו' (ד"ש ע"ג) ולכן אותה האלף החסירה במילוי אות הראשונ' רמז אל חד חרוב שהוא האלף השביעי כי אין לאלף הז' סמך להתקיים באחוריים דמ"ה ולכן הוא חרב: